

تعداد سوالات: تستی: ۰۰ تشریحی: ۷ زمان آزمون (دقیقه): تستی: ۰۰ تشریحی: ۱۲۰ سری سوال: یک ۱

عنوان درس: مکانیک آماری پیشرفته ۱

رشته تحصیلی/کد درس: فیزیک (زمینه حالت جامد)، فیزیک (زمینه ذرات بنیادی)، فیزیک (زمینه گرانش و فیزیک نجومی)، فیزیک (زمینه هسته ای)
فیزیک (زمینه اتمی و مولکولی)، فیزیک (زمینه فیزیک بنیادی) ۱۱۱۳۱۵۹

۱- تابع اطلاعات $I = \sum_j p_j \ln p_j$ را با در نظر گرفتن دو قید $\sum_j p_j = 1$ و $\sum_j p_j E_j = E$ ماکزیمم کنید. ۲۰۰ نمره

۲- اگر آنتروپی مساله نوسانگر هارمونیک کلاسیکی در آنسامبل (هنگرد) میکروکانونیک به صورت $s = 3Nk \ln(E/3N\hbar\omega) + 3Nk$ و تابع آنسامبل کانونیک این مساله $Q = (\hbar\omega\beta)^{-3N}$ باشد، در این صورت نشان دهید مقادیر پتانسیل شیمیایی در سه آنسامبل میکروکانونیک، کانونیک و گراند کانونیک در حد کلاسیکی برابرند. ۲۰۰ نمره

۳- سیستمی سه تراز با انرژی های $E_1 < E_2 < E_3$ و $E_2 - E_1 \ll E_3 - E_2$ را در نظر بگیرید. احتمال یافتن ذره ای با انرژی E_j ، آنتروپی، انرژی داخلی و ظرفیت گرمایی ویژه را به صورت تابعی از دما به دست آورید. ۲۰۰ نمره

۴- برای سیستمی که یک حالت برانگیخته با انرژی Δ بالای تراز حالت پایه ($\mathcal{E} = 0$) دارد، معادله ای برای ظرفیت گرمایی برحسب Δ به دست آورید. ب) معادله ای که مقدار ماکزیمم ظرفیت گرمایی را می دهد، محاسبه نمایید. ج) مقدار ظرفیت گرمایی را در حد دمایی بالا و پایین تعیین کنید. ۲۰۰ نمره

۵- ترازهای انرژی کوانتومی یک چرخنده صلب به صورت $\mathcal{E}_j = j(j+1)\hbar^2/8\pi^2ma^2$ است که در آن $j = 0, 1, 2, \dots$ و m و a اعداد ثابت مثبت اند و تبهگنی ترازها $g_j = 2j+1$ است. الف) عبارتی کلی برای تابع پارش Q ارائه دهید. ب) ظرفیت گرمایی را در دماهای بالا که جمع را بتوان به انتگرال در آورد، حساب کنید. ۲۰۰ نمره

۶- الکترونی در یک میدان مغناطیسی یکنواخت $B = B_0 \hat{z}$ قرار دارد. با استفاده از مفهوم ماتریس چگالی در هنگرد کانونیک، مقدار انتظاری $\hat{S}_z$ را به دست آورده و در حد دمایی بالا و پایین آن را تعبیر نمایید. ۲۰۰ نمره

۷- نشان دهید که آنتروپی یک گاز ایده آل کوانتومی برای ذرات تمیزناپذیر فرمیونها و بوزونها به صورت زیر است: ۲۰۰ نمره

$$S_{FD(BE)} = -k \sum_j \left[\langle n_j \rangle \ln \langle n_j \rangle \pm (1 \mp \langle n_j \rangle) \ln (1 \mp \langle n_j \rangle) \right]$$